

ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

อุทุมพร ศตะกูระ¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ผ่องลักษณ์ จิตต์การญ²

และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุมพล เสมานันท์²

¹นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการจัดการประยุกต์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมและเพื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 848 คน ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 272 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) และแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประเด็นต่อไปนี้ คือ ความต้องการสวัสดิการสังคม 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพอนามัย 2) ด้านการศึกษา 3) ด้านที่อยู่อาศัย 4) ด้านการมี งานทำ มีรายได้และสวัสดิการแรงงาน 5) ด้านความมั่นคงทางรายได้ 6) ด้านนันทนาการ และ 7) ด้านบริการสังคมทั่วไป การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t-test (Independent Sample t-test) และค่า F-test (One Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านการมีงานทำ มีรายได้และสวัสดิการแรงงานมากที่สุด ด้านอื่นๆ นั้น ผู้สูงอายุมีความต้องการระดับมาก ส่วนผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ และสถานภาพการสมรสต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ความต้องการสวัสดิการสังคม, ผู้สูงอายุ

Social Welfare Needs of The Elderly in Boepho Subdistrict, Nakhonhai District, Phitsanulok Province

Utoomporn atakurama¹ Asst Prof Dr. Phongluck Jitgaroon²
and Asst Prof Dr. Chumpol Semakhun²

Abstract

The purposes of this study were study needs of the elderly for social welfare in Boepho Subdistrict, Nakhonhai District, Phitsanulok Province and to compare them in terms of gender, age, education attainment, marriage status, occupation and income per month. The population includes 848 elderly and 272 persons were sampled by systematic random sampling. Collecting data by question naire with check list and rating scale. The five level rating scale asked for needs of social welfare in 7 types of needs includes 1) health 2) education 3) residence 4) job opportunities, earnings and labor welfare 5) stability of income 6) recreations and 7) social services in general. The data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent Sample t-test) and The F-test (One way ANOVA).

The research result were that the needs for social welfare of the elderly in general was high. Considering each type of needs, it showed that the highest was the need for job opportunities. The other types were high. The comparing result of the elderly' s needs for social welfare in different genders and marriage status were not different while comparision of the elderly's needs in different educational level, occupation and income per month were different at .05 level of significance.

KEYWORDS: Social Welfare Needs, The Elderly

บทนำ

ในปัจจุบันจำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้นและมีแนวโน้มว่ายังคงสูงขึ้นเรื่อยๆ ผลสืบเนื่องจากความสำเร็จของการวางแผนครอบครัวและความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์และการสาธารณสุขทำให้ประชากรทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยมีอายุยืนยาวขึ้น ซึ่งจากการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือ สศช. ในปี 2543 ประเทศไทยมีประชากรผู้สูงอายุร้อยละ 9.38 ของประชาชน ทั้งประเทศ และคาดว่าจะเพิ่มเป็นร้อยละ 11.89 ในปี 2553 หรือร้อยละ 17.31 ในปี 2563 (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2553 : 2) ซึ่งจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ จะส่งผลกระทบต่อระบบต่างๆ ของประเทศเป็นอย่างมาก

ปรากฏการณ์ทางประชากรผู้สูงอายุดังกล่าวนี้ ความสำคัญของประเด็นผู้สูงอายุไม่ได้ขึ้นอยู่กับสัดส่วนเท่านั้น ยังมีประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม สภาพร่างกาย ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ สภาพปัญหาและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้ผู้สูงอายุมีความต้องการพึ่งพาบุคคลอื่น เพื่อให้ได้รับการตอบสนองความต้องการด้านต่างๆ ซึ่งเป็นความต้องการด้านพื้นฐานของผู้สูงอายุ

ในประเทศไทยระบบและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุมีขอบข่ายจำกัด จากการศึกษาของวิไลพร สุตน์ไชยนนท์ พบว่า การดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันพบว่า มีปัญหาอุปสรรคหลายประการ คือ บริการที่มีอยู่ไม่สนองความต้องการและบริการที่ผู้สูงอายุต้องการแต่รัฐไม่สามารถจัดให้ได้อย่างเหมาะสมเพียงพอ ทัวถึง เป็นธรรม แม้ว่าจะมีนโยบายที่ชัดเจนต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุแต่มีข้อจำกัดในการบริหารจัดการด้านบุคลากร งบประมาณ ทรัพยากร ทางสังคม และการขาดแคลนข้อมูลผู้สูงอายุจึงส่งผลให้การดำเนินงานสวัสดิการสังคมไม่สามารถดำเนินการได้อย่างจริงจังและต่อเนื่องไม่ตอบสนองต่อนโยบายของรัฐ และจำเป็นอย่างยิ่งที่ภาครัฐต้องช่วยเหลือร่วมมือกันตอบสนองความต้องการในการจัดสวัสดิการด้านต่างๆ ได้ เช่น ด้านความมั่นคงของรายได้และการทำงาน ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านสวัสดิการสังคม (วิไลพร สุตน์ไชยนนท์, 2547 : 7)

ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มี 13 หมู่บ้าน จากการสำรวจในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2555 มีประชาชนเป็นผู้สูงอายุ จำนวน 848 คน (กรมการปกครอง, 2555: 1-14) ซึ่งนับว่ามีจำนวนค่อนข้างมาก เมื่อเทียบกับตำบลใกล้เคียง ตำบลบ่อโพธิ์เป็นชุมชนชนบทที่อยู่ห่างไกลความเจริญ ลักษณะ ภูมิประเทศมีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มกับเชิงเขา มักจะประสบปัญหาภัยแล้งและภัยหนาว (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2554 : 2) อาชีพส่วนใหญ่ของประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ข้าวโพด ข้าว เป็นต้น ซึ่งไม่เหมาะ แก่การประกอบอาชีพของผู้สูงอายุ (องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อโพธิ์, 2554 : 6-7) ในปัจจุบันผู้สูงอายุตำบลบ่อโพธิ์ได้รับสวัสดิการเกี่ยวกับการจ่ายเบี้ยยังชีพให้กับผู้สูงอายุ ตามระดับขั้นบันได คือตามอายุที่กำหนดในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 ซึ่งยังไม่มีการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุอย่างชัดเจน โดยเฉพาะสวัสดิการด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านมีการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านมีงานทำ มีรายได้ และสวัสดิการแรงงาน ด้านความมั่นคงทางรายได้ ด้านนันทนาการ และด้านบริการสังคมทั่วไป (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2545 : 6-7) ทั้งนี้ การที่ได้ทราบถึงความต้องการของผู้สูงอายุจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อโพธิ์และผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องในการจัดสวัสดิการสังคมให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้สูงอายุอย่างแท้จริง

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ตามกำหนดของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ 7 ด้าน อันได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านมีการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านมีงานทำ มีรายได้ และสวัสดิการแรงงาน ด้านความมั่นคงทางรายได้ ด้านนันทนาการ และด้านบริการสังคมทั่วไป และสนใจการเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ที่มีสถานภาพต่างกันจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ว่ามีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้จะสามารถเป็นสารสนเทศที่เป็นแนวทางให้องค์กรการบริหารส่วนตำบลบ่อโพธิ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในหมู่บ้าน/ชุมชน ได้เหมาะสมนำไปเป็นแนวทางการจัดสวัสดิการด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีและเหมาะสมกับผู้สูงอายุในตำบลบ่อโพธิ์และต่อยอดไปยังการพัฒนาแบบการจัดสวัสดิการให้มีความเหมาะสม ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ ให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุในตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลกต่อไป

จุดมุ่งหมายการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมและเพื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป อาศัยในตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 848 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling) โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 272 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ คือ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์มาจาก จันทรเพ็ญ ลอยแก้ว (2555) จุมพล ศรีจึงศิริกุล และคณะ (2555) และสมพล นะวะกะ (2555) และแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความ

สอดคล้อง IOC และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha (ธารินทร์ ศิลป์จารุ, 2548 : 28) ซึ่งได้ค่าเท่ากับ 0.84 นำไปเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อประสานงานขออนุญาตเก็บข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อโพธิ์ จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปอธิบายชี้แจงให้กับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อโพธิ์ เพื่อสร้างความเข้าใจและสามารถนำไปชี้แจงอธิบายให้แก่ผู้สูงอายุ และได้ดำเนินการแจกแบบสอบถาม ในวันท้ององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อโพธิ์ออกไปแจกไปยังชีพผู้สูงอายุ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยโปรแกรมสำเร็จรูป ใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ ดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ โดยการหาความถี่ และร้อยละ และวิเคราะห์ระดับความต้องการ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) และสถิติทดสอบเอฟ (F-test) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของ Scheffe

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

1. ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

ผลการวิจัยพบว่าความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคม ด้านการมีงานทำ มีรายได้และสวัสดิการแรงงานมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ นั้น ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้านและรายข้อ มีข้อค้นพบดังนี้

1.1 ด้านสุขภาพอนามัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการให้สถานบริการของรัฐมีการจัดบริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตสำหรับผู้สูงอายุมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ นั้น ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในระดับมาก

1.2 ด้านการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.3 ด้านที่อยู่อาศัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการให้มีการจัดบริการครอบครัวอุปการะสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวไร้ที่พึ่ง

และต้องการให้รัฐจัดสวัสดิการสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุประเภทไม่เสียค่าใช้จ่ายมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ นั้น ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในระดับมาก

1.4 ด้านการมีงานทำ มีรายได้และสวัสดิการแรงงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการให้รัฐจัดเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้น และต้องการให้มีการจัดหางานที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ นั้น ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในระดับมาก

1.5 ด้านความมั่นคงทางรายได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุ มีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.6 ด้านนันทนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.7 ด้านบริการสังคมทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้สูงอายุ มีความต้องการให้มีการจัดเครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจน ด้อยโอกาส และต้องการให้มีเงินช่วยเหลือในการจัดการศพและฌาปนกิจศพสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจนมากที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ นั้น ผู้สูงอายุ มีความต้องการสวัสดิการสังคมในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2.1 ผลการเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้สูงอายุเพศชายกับเพศหญิง มีความต้องการสวัสดิการสังคม โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ที่มีอายุแตกต่างกัน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) 60-74 ปี 2) 75 ปีขึ้นไป พบว่า มีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกันทั้งโดยรวม และ รายด้านทุกด้าน

2.3 ผลการเปรียบเทียบ ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) โสด 2) สมรส 3) หม้าย/หย่าร้าง พบว่า มีความต้องการสวัสดิการสังคม ไม่แตกต่างกัน

2.4 ผลการเปรียบเทียบ ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ที่มีอาชีพแตกต่างกัน ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ไม่ได้ประกอบอาชีพ 2) ค้าขาย 3) รับจ้าง และ 4) เกษตรกรรม พบว่า มีความต้องการสวัสดิการสังคม โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความต้องการด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ และด้านบริการสังคมทั่วไป แตกต่างกัน

2.5 ผลการเปรียบเทียบ ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) ไม่ได้เรียนหนังสือ 2) ประถมศึกษา 3) มัธยมศึกษา 4) อาชีวศึกษา และ 5) ปริญญาตรี พบว่า มีความต้องการสวัสดิการสังคม โดยรวม ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีเพียงด้านเดียวที่แตกต่างกัน คือ ความต้องการด้านการศึกษา

2.6 ผลการเปรียบเทียบ ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ที่มีรายได้เฉลี่ย ต่อเดือนแตกต่างกัน ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) รายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 1,000 บาท 2) รายได้ 1,001 – 2,000 บาท 3) รายได้ 2,001 บาท ขึ้นไป พบว่า มีความต้องการสวัสดิการสังคม โดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความต้องการด้านการศึกษา ด้านการมี งานทำ มีรายได้และสวัสดิการแรงงาน และด้านบริการสังคมทั่วไป แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ อภิปรายผลในประเด็นที่ สำคัญได้ ดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ โดยรวม มีความ ต้องการสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุยังขาดสวัสดิการสังคมที่ตน ต้องการ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีงานทำ ด้านมีรายได้ และด้านสวัสดิการ แรงงาน มีความต้องการสวัสดิการสังคมมากที่สุด และจากผลวิจัยรายข้อ พบว่า ต้องการให้รัฐจัด เบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้น เป็นข้อที่มีความต้องการสูงสุด แสดงถึงความขาดแคลนในหลายเรื่อง จึงทำให้ ผู้สูงอายุต้องการเงิน คือ เบี้ยยังชีพให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ ข้อ 1 คือ ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) อันเป็นความต้องการขั้นต่ำสุดของ มนุษย์ ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ อุณหภูมิที่เหมาะสม การบรรเทาความเจ็บปวด ต่างๆ เป็นต้น โดยการได้มาซึ่งความต้องการทางกายภาพนี้ต้องอาศัยเงินเป็นส่วนประกอบสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว (2555) ที่ศึกษาความต้องการในการได้รับ สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา พบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอ โยธยา มีความต้องการสวัสดิการสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพล นวะกะ (2555) ที่ได้ศึกษา ความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ พบว่า ผู้สูงอายุในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ มีความต้องการสวัสดิการสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็น ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่อาจจัดสวัสดิการสังคมได้เพียงพอ เหมาะสม และตรงกับ ความต้องการของผู้สูงอายุ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถิติของประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทยที่เพิ่มมากขึ้น (กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ, 2553 : 2)

2. จากการเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งมีประเด็นที่พบกล่าวคือ

2.1 ผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิง มีความต้องการสวัสดิการสังคมโดยรวมไม่ แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเพศ ชายกับเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน ในทุกด้าน แสดงว่าเพศซึ่งเป็นสัญลักษณ์ส่วนบุคคลไม่มีผลต่อ ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว

(2555) ที่ศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมือง
อโยธยา พบว่า ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา ตามลักษณะ
ส่วนบุคคลไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้น ในด้านรายได้และลักษณะที่อยู่อาศัย

2.2 ผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มอายุ มีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกันทั้ง
โดยรวม และรายด้าน ทุกด้าน อันเป็นเพราะอายุที่เพิ่มขึ้นน่าจะส่งผลต่อความต้องการ
หลักประกันหรือสิ่งที่ทำให้ตนเองมีความมั่นคงในชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
สมพล นะวะกะ (2555) ที่ได้ศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ พบว่า ปัจจัยด้านอายุจะมีผลต่อ
ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

2.3 ผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มระดับการศึกษา พบว่า มีความต้องการสวัสดิการสังคม
โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีเพียงด้านเดียวที่แตกต่างกัน คือ ความ
ต้องการด้านการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑนา จริยรัตน์ ไพศาล และอรอนงค์
แจ่มผล (2551) ที่ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในจังหวัด
กำแพงเพชร พบว่า ปัจจัยด้านด้านการประมวลและพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุจะมีผลต่อ
ความต้องการของผู้สูงอายุ

2.4 ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคม
โดยรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคม ไม่
แตกต่างกันในทุกด้าน แสดงว่า สถานภาพการสมรสไม่มีผลใดๆ ต่อความต้องการสวัสดิการ
สังคมของผู้สูงอายุ

2.5 ผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มอาชีพ มีความต้องการสวัสดิการสังคมโดยรวมแตกต่าง
กัน เนื่องจากอาชีพน่าจะส่งผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน อาชีพที่ต่างกันย่อมส่งผลต่อรายได้ด้วย
ดังนั้นความต้องการสวัสดิการจึงแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพิศ มีสุข (2554) ที่
ได้ศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง
จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้สูงอายุต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดอบรมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ
เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้

2.6 ผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มรายได้ มีความต้องการสวัสดิการสังคมโดยรวมแตกต่าง
กัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความต้องการด้านการศึกษา ด้านการมีงานทำ มีรายได้
และสวัสดิการแรงงาน และด้านบริการสังคมทั่วไป แตกต่างกัน แสดงว่า ผู้สูงอายุที่รายได้
แตกต่างกัน จะมีความต้องการสวัสดิการสังคมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายได้ของ
ผู้สูงอายุมีผลอย่างยิ่งต่อความต้องการสวัสดิการสังคม เพราะถ้าบุคคลมีรายได้มากเพียงพอที่จะ
สามารถจัดหาปัจจัยต่างๆ อันเป็นความจำเป็นพื้นฐานของตนเองตามทฤษฎีความต้องการของ
มนุษย์ของมาสโลว์ ที่แสดงถึงความต้องการของมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันท์เพ็ญ
ลอยแก้ว (2555) ที่ได้ศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล

เมืองโยธยา พบว่า ความต้องการของกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองโยธยา ตามลักษณะส่วนบุคคลด้านรายได้และลักษณะที่อยู่อาศัยมีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ประเด็น ได้แก่

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้ คือ รัฐบาลควรพิจารณาหาแนวทางจัดสรรงบประมาณ เพื่อเพิ่มเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ ควรมีการลดหย่อนภาษีเงินได้แก่บุตร ซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุให้มากขึ้น และควรมีการจัดสวัสดิการเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์ให้แก่ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึง ส่วนองค์กรบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ลานหรือสถานที่ออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุให้มากกว่าที่มีอยู่ ควรมีเครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจน ด้อยโอกาส ควรให้บริการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตสำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ตลอดจนควรมีการจัดหางาน อาชีพ ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก ควรศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงการทำงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ควรทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ และควรศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของพื้นที่อื่นๆ เพื่อสรุปผล เป็นภาพรวม ของ อำเภอ จังหวัด และประเทศ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์เพ็ญ ลอยแก้ว. (2555). การศึกษาความต้องการในการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองโยธยา. การศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- จุมพล ศรีจิงศิริกุล และคณะ. (2555). ศึกษามาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศในการจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2548). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ : วี.อินเตอร์ ปรีนท์.

- ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กรม. (2554). ประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในพื้นที่อำเภอ นครไทย. พิษณุโลก.
- มัทนา จิรรัตน์ไพศาล และ อรอนงค์ แจ่มผล. (2551). การศึกษาปัญหาและความต้องการการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในจังหวัดกำแพงเพชร. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. (2545). แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2545-2549). เข้าถึงได้จาก: <http://www.m-society.go.th/masterplan/plan4.htm>. (วันที่ค้นข้อมูล 31 พฤษภาคม 2555).
- พัฒนาสังคมและสวัสดิการ, กรม. (2553). ผู้สูงอายุ. เข้าถึงได้จาก: http://61.19.50.61/dsdw2011/module.php?module=service&pg=servicedetail&ser_id=3. (วันที่ค้นข้อมูล 31 พฤษภาคม 2555) วิไลพร สุตันไชย นนท์. (2547). ประชากรโลก : ประเทศไทย 2547. เข้าถึงได้จาก: <http://www.dentistry.kku.ac.th> (วันที่ค้นข้อมูล 14 พฤษภาคม 2555).
- สมพล นวะกะ. (2555). ความต้องการได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวลึกใต้ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- สมพิศ มีสุข. (2554). การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์. ในการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 23. วันที่ 23-24 ธันวาคม 2554. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อโพธิ์. (2554). แผนพัฒนาสามปี พ.ศ.2555-2557. พิษณุโลก.
- Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation, **Psychological Review** : 50.